

YTTRANDE

2008-02-20

Dnr RA 4-2007/4356

Justitiedepartementet

103 33 Stockholm

Promemorian Ds 2007:43 Behandling av personuppgifter i polisens brottsbekämpande verksamhetJu2007/9805/PO

Sammanfattningsvis tillstyrker Rikssarkivet förslaget till ny lagstiftning och förordar att det snarast genomförs. Rikssarkivet har också synpunkter på reglerna om gallring och bevarande, bl.a. betydelsen av att regeringen bemyndigar Rikssarkivet att föreskriva om bevarande av uppgifter för historiska, statistiska och vetenskapliga ändamål.

Regleringen av polisens behandling av personuppgifter har pågått länge utan att bli färdig. Fortfarande styrs delar av hanteringen av den gamla datalagen. Rikssarkivet redovisar i det följande vissa synpunkter på förslaget. Det är dock verkets övergripande synpunkt att den föreslagna lagstiftningen snarast bör genomföras. Den osäkerhet som nu råder hindrar en rationell informationshantering och försvårar insynen. Osäkerheten gör det också svårare att bevara uppgifter för historiska, statistiska och vetenskapliga ändamål.

Promemorian bygger på antagandet att det ligger i den registrerades intresse att uppgifter om honom gallras. Rikssarkivet delar inte denna syn. Det ligger i den enskildes intresse att överhuvudtaget inte registreras i polisens register som misstänkt. Är registreringen väl ett faktum är reaktionen vanligen en önskan om insyn i registreringen, inte att uppgifterna förstörs. Den som blir föremål för rättsskipningens åtgärder har ett befogat intresse av att veta vilka åtgärder som vidtagits. På vilka grunder skedde anhållandet? Det är inte ovanligt att någon även efter lång tid, 20 – 30 år, besöker arkivmyndigheten för att få klarhet i vad som hände.

En grupp som har litet utrymme i promemorian är målsägande och brottsoffer. Dessa har också ett behov av insyn. Ett behov som kan finnas kvar under lång tid. En speciell grupp är barn. Den som vid låg ålder utsätts för t.ex. ett sexualbrott kan som vuxen behöva gå tillbaka och med ett vuxet perspektiv granska uppgifterna.

Uppgifter som är integritetskänsliga bör inte gallras därför att de är känsliga. Det intrång det innebär för den registrerade bör istället motverkas genom regler om sekretess och att uppgifterna inte görs tillgängliga. Gallring bör ske utifrån ett arkivperspektiv.

Det är således Riksarkivets ståndpunkt att arkivlagens regler bör gälla så att gallring kan ske när uppgifterna inte behövs i verksamheten och behovet av insyn avtagit. Det möjliggör för Riksarkivet att i samarbete med myndigheten föreskriva om gallring och säkerställa en rationell arkivhantering och bevarande av uppgifter för historiska, statistiska eller vetenskapliga ändamål.

Den föreslagna lagstiftningen går bara delvis på den av Riksarkivet förordade linjen. I huvudsak föreslås fasta tidsgränser för när uppgifter senast ska gallras med möjlighet för regeringen, eller den myndighet regeringen har bestämt, att besluta om att uppgifter ska bevaras för historiska, statistiska eller vetenskapliga ändamål. Det är väsentligt att regeringen utnyttjar denna möjlighet och bemyndigar Riksarkivet att besluta om bevarande. Polisens och Säkerhetspolisens brottsbekämpande verksamhet är ständigt föremål för debatt och omvärderingar. Verksamheten är ett typexempel på myndighetsutövning mot enskilda där behovet av granskning och rättssäkerhet är stort. En genomtänkt arkivhantering med ett långsiktigt perspektiv där rätt uppgifter sparas är en förutsättning för att man ska kunna dra lärdom av historien.

Beträffande DNA-analyser föreslås ingen möjlighet för regeringen eller den myndighet regeringen bemyndigar att besluta om bevarande för historiska, statistiska eller vetenskapliga ändamål. Som skäl anförs att uppgifterna saknar historiskt intresse jämfört med andra uppgifter i sammanhanget. Man åberopar också att Riksarkivet i ett tidigare lagstiftningsärende för över tio år sedan haft denna inställning. I remissyttrande 2002-09-13 över polisdatautredningens betänkande (SOU:92) redovisade Riksarkivet emellertid den motsatta ståndpunkten. Riksarkivet vidhåller vad man då anförde.

Betydelsen av DNA-tekniken har ökat på ett sätt som få förutsett. Det är inte osannolikt att utvecklingen fortsätter. Det kan innebära att det blir ytterst värdefullt för någon om dagens uppgifter sparas ur dessa register. I vart fall bör det vara av stort värde att uppgifter sparas som referensmaterial för historiska, statistiska och vetenskapliga ändamål. Riksarkivet föreslår således att det införs en möjlighet att föreskriva om undantag från gallring också för dessa register.

Beslutande i detta ärende har varit riksarkivarie Tomas Lidman. Närvarande vid den slutliga handläggningen har också varit förste arkivarie Ian Fallenius och verksjurist Ulla Ahlqvist, föredragande.

Tomas Lidman

Ulla Ahlqvist